

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Емилия Патарчанова,
член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен
от Югозападен университет „Неофит Рилски“ в ДВ. бр. 107/12.12.2025 г.

*Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и
продукция, представена от ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова – единствен
участник в конкурса*

Основание за изготвяне на становището е Заповед № 176/ 30.01.2026 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“– проф. д-р Николай Марин, с която е определен състав на научно жури по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6 „Право“ (Наказателен процес) и решение на научното жури взето на първото му заседание.

Изготвеното становище е съобразено с изискванията на Закона за развитието на академичния състав на Република България, Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитието на академичния състав на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова е единствен кандидат в обявения конкурс. Научната продукция, с която участва в конкурса отговаря на минималните национални наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6 Право. Доказателствата са представени в справка за научната продукция по показатели А, В, Г и Д, както и активности по показател Е в съответствие с допълнителните изисквания, отразени във Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Научната продукция на ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова е по тематиката на обявения конкурс. Доказателства в този смисъл са хабилитационен труд на тема „Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства“, УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2026 г., 156 с., ISBN 978-954-00-0447-1, както и публикации с №№ 2, 3, 5, 6 и 7 от представения списък, акцентиращи на проблеми, свързани с наказателнопроцесуалната защита на околната среда, материалноправни и процесуални аспекти на екологичните престъпления, експертна и процесуална компетентност при разследване на екологичните престъпления. Палитрата от научни интереси на д-р Атанасова се допълва и от публикация, посветена на

психичното благополучие и професионалния стрес при служителите в местата за лишаване от свобода (публ. № 4).

Две от представените статии (в съавторство) са публикувани на английски език в издания, реферирани в Web of Science и Ulrich. Други две статии са публикувани в издания от Националния референтен списък, като едната е на английски език и в съавторство, а другата е самостоятелна, на български език публикувана в сп. „Право, политика, администрация“, реферирано и в ERIH+. Самостоятелна е и публикацията в рецензиран сборник от конференция на Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“. Хабилитационният труд има всички атрибути на монография, съгласно изискванията, отразени в съответните нормативни документи.

Кандидатът в конкурса е доктор по наказателно право от 2022 г. след като защитава дисертация на тема: „Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита“. От м. февруари 2023 г. работи на основен трудов договор като асистент в Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“. Води семинарни занятия и лекции по учебните дисциплини: „Наказателно право“ и „Наказателен процес“ на студенти от специалност „Национална сигурност“ и специалност „Право“. Участва като преподавател на репетиториуми и кръжок по „Наказателно-правни науки“.

Педагогическата дейност на д-р Даниела Атанасова надгражда придобит професионален и практически опит като адвокат на свободна практика и старши юрисконсулт в Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ към МОСВ и към Агенция „Пътна инфраструктура“.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Приемам за рецензиране представените публикации, с които д-р Атанасова участва в конкурса. Те доказват продължителен и устойчив научно-изследователски интерес на кандидата към проблемите на околната среда и нейното бъдеще. Доказват го защитена дисертация на тема „Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита“, (показател А – 50 точки). Издадена монография на базата на защитена дисертацията „Наказателна защита на водите в Р. България“ (показател Г – 75 т.). Две статии, публикувани в списания, реферирани в Web of Science, още две статии, публикувани в издания от Националния референтен списък и една статия - в сборник от научна конференция на тема: „Предизвикателства пред околната среда – екологични и правни решения“. В статиите са проучени и анализирани различни аспекти, свързани с екологичните престъпления и на тази база са оформени основните приноси. Обоснована е връзката между особеностите на екологичните престъпления и необходимостта от засилени процесуални гаранции; анализирани са новите процесуални стандарти и гаранции, въведени от Директива (ЕС) 2024/1203 при наказателно-правна защита на околната среда и произтичащите задължения и гаранции на държавите-членки; анализирана и доказана е зависимостта между качеството на експертизите и възможността за доказване на причинно-следствената връзка между деянието и екологичната вреда; доказана е необходимостта екологичните престъпления да се

оценяват като висок обществен риск и заплаха за устойчивото развитие на околната среда и т.н. Всички статии оформят сумарно 118.75 точки по показател Г.

Най-голяма тежест и значимост като доказателство за трайния научно-изследователски интерес на кандидата към проблемите на околната среда е монографията, представена като основен хабилитационен труд на тема: „Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства“ (показател В – 100 точки). Монографията поставя във фокуса на вниманието едни от най-тежките и важни проблеми на съвременното ни общество - замърсяването на околната среда и изчерпването на природните ресурси, които застрашават устойчивото съществуване на планетата и нейното бъдеще. Тези процеси и заплахи са разгледани и оценени от гледна точка на наказателнопроцесуалната защита. Съществена част от монографията е посветена на разследването на екологичните престъпления в контекста на глобалните екологични кризи и новата Директива 2024/1203 на ЕС. В структурно и съдържателно отношение ясно се очертават концептуалното, нормативното и практическото измерение на темата. Това придава завършеност и пълнота на изследването. Трябва да се отбележи и оцени положително стремежът на автора да докаже ограниченията на формалния подход и поставянето на въпроса за необходимостта от разширяване на дефиницията за екологично престъпление. Това е много важен принос не само към теорията, но и с голям практически ефект по отношение на правните механизми за опазване на околната среда. Авторката доказва, че познава много добре тези аспекти на международното публично право и правото на Европейския съюз. В детайли разглежда проблеми на правоприлагането, свързани с липсата на експертиза и/или техническа подготовка, на не добрата координация между разследващите органи и др. Акцентира се на необходимостта от създаване на екипи от специалисти с компетентности не само в наказателното право, но също и в екологията и в други сфери при разкриване на екологичните престъпления и налагане на НК. Предлага се транспониране на Директива (ЕС) 2024/1203 чрез конкретни изменения в българския НПК, което оценявам като много важен принос не само с юридическа, но и с практическа значимост по отношение на опазване на околната среда. Представени са добри практики от някои европейски държави и модели за адаптация в българското законодателство, синхронизирани с екологичната политика на ЕС и с акцент върху устойчивостта и гражданската отговорност.

Справката за цитирани публикации на кандидата (120 точки по показател Д) сериозно надхвърля минимума от 50 точки и индиректно акцентира на значимостта на публикациите и отразените в тях научно-теоретични и научно-приложни резултати.

По показател Е са представени доказателства за участия в проекти, вкл. кандидатстващи по ФНИ за 45 точки при необходими 30 точки, съгласно Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Приемам справката за научните приноси на кандидата и високо оценявам постиженията. Логично научните приноси са свързани с наказателноправната и наказателнопроцесуалната защита на околната среда. Изведени са специфичните характеристики и особености на екологичните престъпления в българското и европейското законодателство. Предложено е възстановяването на околната среда след извършено екологично престъпление да се заложи в българското законодателство. То да

се приема като допълнителна мярка, която не заменя регламентираното наказание. Приносите са обогатени с предложени конкретни законодателни текстове, които са актуални и биха имали научно-приложна значимост при предстоящото транспониране на Директива (ЕС) 2024/1203 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. свързани със защитата на околната среда чрез наказателно право. Предложената глава „Особени правила за разглеждане на престъпленията против околната среда“ в НПК има изцяло приносен характер. С приносен характер са предложенията за разширяване и допълване и на други подзаконови нормативни актове, свързани с действия по отношение на подателите на сигнали за екологични престъпления, лицата подпомагащи разследването, включването на заинтересованата общественост в наказателните производства.

III. Критични бележки и препоръки

Този хабилитационен труд освен всички гореспоменати достойнства има и още едно и то е неговата изключителна актуалност. Всички предложения за допълване на НК и НПК, направени от д-р Атанасова, ако бъдат приети, в съчетание с транспонирането на Директива (ЕС) 2024/1203 на Европейския парламент поставят българското екологично законодателство на европейско и световно ниво. Те ще имат не само юридическо, но екологично и икономическо измерение. Именно затова бих препоръчала на д-р Атанасова да продължи да работи в тази област на екологичното законодателство и особено в частта на екологичните престъпления и механизмите за оценка на щетите върху околната среда, както и върху мерките за задължаване на извършилите престъпленията да възстановяват нанесените щети.

IV. Заключение

Представената научна продукция на д-р Даниела Атанасова, научните приноси и активната дейност, която развива в качеството ѝ на преподавател в Правно-исторически факултет ми дават основания да заявя категорична положителна оценка и препоръка д-р Даниела Димитрова Атанасова да заеме академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 „Право“ (Наказателен процес) в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“.

22.03.2026 г.
Благоевград

Член на научното жури:
(Доц. д-р Емилия Патарчанова)

SOUTHWEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI”

OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Emilia Patarchanova,

member of the **Academic Jury** in the **Competition for the Academic Position** of “Associate Professor,” announced by South-West University “Neofit Rilski” in State Gazette No. 107/12.12.2025

Regarding the scientific, scientific-applied, and professional-academic activity and output presented by Asst. Prof. Dr. Daniela Dimitrova Atanasova – the sole participant in the competition

The present opinion is prepared on the basis of Order No. 176 of January 30, 2026, issued by the Rector of South-West University “Neofit Rilski” – Prof. Dr. Nikolay Marin, appointing the Academic Jury for the competition to fill the academic position of “Associate Professor” in professional field 3.6 “Law” (Criminal Procedure), and the decision of the academic jury adopted at its first meeting.

The prepared opinion complies with the requirements of the Law on the Development of Academic Staff of the Republic of Bulgaria, its Implementing Regulations, and the Internal Rules for the Development of Academic Staff at South-West University “Neofit Rilski.”

I. Summary of the Candidate’s Research Output and Activities

Assistant Professor Daniela Dimitrova Atanasova, Ph.D., is the sole candidate in the announced competition. The scientific output submitted by the candidate meets the minimum national scientometric requirements for holding the academic position of “associate professor” in professional field 3.6 Law. The evidence is presented in a report on scientific output under indicators A, B, C, and D, as well as activities under indicator E, in accordance with the additional requirements set forth in the Internal Rules for the Development of Academic Staff at South-West University “Neofit Rilski.”

The candidate’s research output is fully consistent with the subject matter of the announced competition.. Evidence of this includes her habilitation thesis entitled “*Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Contemporary Challenges*,” published by Neofit Rilski University, Blagoevgrad, 2026, 156 pp., ISBN 978-954-00-0447-1, as well as publications nos. 2, 3, 5, 6, and 7 from the submitted list, focusing on issues related to the criminal procedural protection of the environment, substantive and procedural aspects of environmental crime, and expert and procedural competence in the investigation of environmental offences.

Dr. Atanasova’s range of research interests is further complemented by a publication dedicated to mental well-being and occupational stress among correctional staff. (publication No. 4).

Two of the submitted articles (co-authored) were published in English in journals indexed in Web of Science and Ulrich's Periodicals Directory. Two other articles have been published in journals from the National Reference List, one of which is in English and co-authored, while the other is an independent work, published in Bulgarian in the journal "Law, Politics, Administration," which is also indexed in ERIH+. The publication in a peer-reviewed conference proceedings of the Faculty of Law and History at South-West University "Neofit Rilski" is also a solo work. The habilitation thesis meets all criteria for a monograph, in accordance with the requirements set forth in the relevant regulatory documents.

The candidate in the competition earned a Ph.D. in Criminal Law in 2022 after defending a dissertation titled: "Water Resources in the Republic of Bulgaria and Their Protection Under Criminal Law." Since February 2023, she has held a full-time academic position as an Assistant Professor at the Faculty of Law and History at South-West University "Neofit Rilski." She teaches seminars and lectures on the subjects "Criminal Law" and "Criminal Procedure" to students majoring in "National Security" and "Law." She participates as an instructor in tutorial sessions and a seminar on "Criminal Law Sciences."

Dr. Daniela Atanasova's teaching activities build upon her professional and practical experience as a private practice attorney and senior legal advisor at the "Western Black Sea Region" Basin Directorate under the Ministry of Environment and Water and at the Road Infrastructure Agency.

II. Description of the Candidate's Academic and Applied Research Output

I hereby accept for review the publications submitted by Dr. Atanasova as part of her application. The submitted publications demonstrate candidate's sustained and consistent research interest in environmental issues. This is evidenced by a defended dissertation on the topic "*Water in the Republic of Bulgaria and Its Criminal Law Protection*" (Criterion A – 50 points). A monograph published based on the defended dissertation, "*Criminal Protection of Water in the Republic of Bulgaria*" (Criterion D – 75 points). Two articles published in journals indexed in Web of Science, two additional articles published in journals from the National Reference List, and one article in a collection from a scientific conference on the topic: "*Environmental Challenges – Ecological and Legal Solutions.*" The articles examine and analyze various aspects related to environmental crimes, and the main contributions are formulated on this basis.

The connection between the specific characteristics of environmental crimes and the need for strengthened procedural safeguards is substantiated; The new procedural standards and safeguards introduced by Directive (EU) 2024/1203 regarding criminal law protection of the environment, as well as the resulting obligations and safeguards for Member States, have been analyzed; the relationship between the quality of expert opinions and the ability to prove a causal link between the act and the environmental harm is analyzed and demonstrated; the need to assess environmental crimes as a high public risk and a threat to the sustainable development of the environment, etc., is demonstrated. All articles together total 118.75 points under indicator G.

The monograph submitted as the candidate's primary habilitation thesis, titled "Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Contemporary Challenges," carries the greatest weight and significance as evidence of the candidate's sustained research interest

in environmental issues (Criterion B – 100 points). The monograph focuses on some of the most serious and important problems facing our contemporary society—environmental pollution and the depletion of natural resources, which threaten the sustainable existence of the planet and its future. These processes and threats are examined and assessed from the perspective of criminal procedural defense. A significant portion of the monograph is devoted to the investigation of environmental crimes in the context of global environmental crises and the new EU Directive 2024/1203. In terms of structure and content, the conceptual, normative, and practical dimensions of the topic are clearly outlined. This lends a sense of completeness and thoroughness to the study. The author’s effort to demonstrate the limitations of the formal approach and to raise the question of the need to broaden the definition of an environmental crime should also be noted and positively evaluated. This is a very important contribution not only to theory but also one with significant practical implications regarding legal mechanisms for environmental protection. The author demonstrates a thorough understanding of these aspects of public international law and European Union law. She examines in detail law enforcement issues related to a lack of expertise and/or technical training, poor coordination among investigative authorities, and other challenges. Emphasis is placed on the need to establish teams of specialists with expertise not only in criminal law but also in ecology and other fields when investigating environmental crimes and applying the Criminal Code. The proposal calls for the transposition of Directive (EU) 2024/1203 through specific amendments to the Bulgarian Penal Code, which I consider a very important contribution with both legal and practical significance for environmental protection. Best practices from certain European countries and models for adaptation into Bulgarian legislation are presented, aligned with EU environmental policy and emphasizing sustainability and civic responsibility.

The list of the candidate’s cited publications (120 points under Indicator D) significantly exceeds the minimum of 50 points and indirectly highlights the significance of the publications and the scientific-theoretical and scientific-applied results reflected therein.

Under Indicator E, evidence of participation in projects, including those submitted to the National Science Fund (NSF), is presented, amounting to 45 points against the required 30 points, in accordance with the Internal Rules for the Development of Academic Staff at South-West University “Neofit Rilski.”

I accept the summary of the candidate’s scientific contributions and highly commend their achievements. Logically, these scientific contributions relate to the protection of the environment under criminal law and criminal procedure. The specific characteristics and features of environmental crimes in Bulgarian and European legislation have been identified. It is proposed that the restoration of the environment following an environmental crime be incorporated into Bulgarian legislation. This should be adopted as an additional measure that does not replace the prescribed punishment. The contributions are enriched with proposed specific legislative texts that are relevant and would have scientific and practical significance in the upcoming transposition of Directive (EU) 2024/1203 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 related to the protection of the environment through criminal law. The proposed chapter “Special Rules for the Prosecution of Environmental Crimes” in the Penal Procedure Code is entirely innovative in nature. The proposals to expand and supplement other subordinate legislation related to actions concerning whistleblowers of environmental crimes,

persons assisting in investigations, and the involvement of the interested public in criminal proceedings are also significant.

III. Critical Comments and Recommendations

In addition to all the merits mentioned above, this habilitation thesis has one more: its exceptional relevance. All proposals for amendments to the Penal Code and the Penal Procedure Code made by Dr. Atanasova, if adopted, in conjunction with the transposition of Directive (EU) 2024/1203 of the European Parliament, will bring Bulgarian environmental legislation up to European and global standards. They will have not only a legal but also an environmental and economic dimension. For this very reason, I would recommend that Dr. Atanasova continue her work in this area of environmental law, particularly with regard to environmental crimes and mechanisms for assessing environmental damage, as well as measures to compel offenders to remedy the damage caused.

IV. Conclusion

Dr. Daniela Atanasova's academic work, her scholarly contributions, and the active work she carries out as a lecturer at the Faculty of Law and History give me grounds to offer a categorically positive assessment and recommendation that Dr. Daniela Dimitrova Atanasova be appointed to the academic position of "Associate Professor" in professional field 3.6 "Law" (Criminal Procedure) at the Faculty of Law and History of South-West University "Neofit Rilski."

March 22, 2026

Member of the Academic Jury:

Blagoevgrad

(Assoc. Prof. Dr. Emilia Patarchanova)